

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

Aleksandra Wierucka

*Uniwersytet Gdański, Wydział Filologiczny,
Instytut Badań nad Kulturą, Zakład Kulturoznawstwa*

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu to unikatowa placówka muzealna położona w województwie mazowieckim, około 120 km na północny zachód od Warszawy. Muzeum zostało założone w 1971 roku, a jego głównym celem jest ochrona, dokumentowanie oraz prezentowanie dziedzictwa kulturowego regionu Mazowsza. Na Muzeum składają się trzy części: Ratusz sierpecki, Muzeum Małego Miasta w Bieżuniu oraz skansen.

Ratusz został wybudowany w latach 1837-41 z przeznaczeniem na siedzibę władz miejskich. Przez 137 lat pełnił swoją funkcję. Mieściła się tu Kasa Miejska, gabinet i mieszkanie burmistrza, posterunek policji, a w podziemiach – tymczasowy areszt. W 1971 r. na potrzeby nowo powstałej placówki muzealnej przeznaczono dwie sale. W 1979 r. władze miejskie aktem własności przekazały Muzeum cały budynek. Pomieszczenia zaadaptowano na sale ekspozycyjne, bibliotekę i salę oświatową.

Muzeum Małego Miasta istnieje od 1974 roku, najpierw jako Muzeum Regionalne, a od 1986 jako Muzeum, którego celem jest okazanie kultury materialnej miasteczka z II połowy XIX wieku. W roku 1994 otrzymało

aktualną nazwę. W Muzeum odtworzone zostało mieszkanie prowincjonalnego lekarza z przełomu XIX i XX w. z gabinetem lekarskim, jadalnią, sypialnią, salonem oraz kuchnią. Na poddaszu urządzono wystawę stałą Biezuń i jego mieszkańcy w dawnych latach. Poza wymienionymi obiektami w skład Muzeum wchodzi także: drewniany budynek z przełomu XIX i XX w. – dom poety Stefana Gołębiewskiego oraz XIX-wieczny drewniany spichlerz.

Najbardziej znaną część Muzeum Wsi Mazowieckiej stanowi skansen zajmujący powierzchnię ponad 60 hektarów. Stanowi on jedno z najważniejszych miejsc, gdzie można zobaczyć, jak wyglądało życie na wsi mazowieckiej na przestrzeni wieków, od XVIII do XX wieku. Skansen ma na celu ukazanie tradycyjnej architektury, kultury materialnej i niematerialnej oraz codziennego życia mieszkańców mazowieckiej wsi. Na skansen składa się około 80 obiektów architektonicznych, które są przeniesione z regionu, by oddać autentyczny charakter mazowieckiej wsi, tzw. Rzędówki. Wśród nich są chałupy, zagrody, stodoły, młyn, kościół, karczma, a także budynki użyteczności publicznej, takie jak szkoła czy kuźnia. Wszystkie te

Tutoring Gedanensis

obiekty są wyposażone w oryginalne lub zrekonstruowane meble, narzędzia rolnicze, sprzęty domowe i inne elementy wystroju, które pomagają odwiedzającym lepiej zrozumieć, jak wyglądało codzienne życie w tym regionie.

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu prowadzi szeroką działalność edukacyjną. Organizowane są warsztaty, pokazy rzemiosła, lekcje muzealne oraz imprezy plenerowe, które mają na celu przybliżenie dzieciom i dorosłym dawnych zwyczajów i tradycji wiejskich. Wśród cyklicznych wydarzeń znajdują się jarmarki, festyny, rekonstrukcje historyczne oraz inscenizacje obrzędów ludowych, które cieszą się dużą popularnością wśród turystów i lokalnej społeczności.

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu jest nie tylko atrakcją turystyczną, ale także ważnym ośrodkiem kulturalnym, który przyczynia się do zachowania i popularyzacji

dziedzictwa kulturowego Mazowsza. Dzięki starannemu odtworzeniu dawnego życia wiejskiego i bogatej ofercie edukacyjnej, muzeum pełni rolę strażnika tradycji, promując wiedzę o historii regionu oraz kształtując szacunek dla przeszłości.

Obecnie muzeum stara się łączyć tradycję z nowoczesnością, wprowadzając nowe formy działalności i poszerzając swoją ofertę. Dzięki digitalizacji zbiorów, interaktywnym wystawom i nowoczesnym metodom edukacyjnym, placówka dostosowuje się do potrzeb współczesnych zwiedzających, nie zapominając jednocześnie o swoich korzeniach i podstawowej misji.

*(na podstawie informacji ze strony
Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu
<https://mwmskansen.pl/>)*

Droga, przy której ulokowana jest wieś rzędówka w skansenie (fot. Aleksandra Wierucka)

Tutoring Gedanensis

Chaty wsi rzędówki w sierpeckim skansenie (fot. Aleksandra Wierucka)

W Sierpcu, podczas badań terenowych, które jako studenci i członkowie Mozaiki prowadziliśmy we współpracy z Muzeum Wsi Mazowieckiej, odkryłem, czym naprawdę jest antropologia. Na własnej skórze przekonałem się, że gabinetowe teoretyzowanie nie wystarczy, by poznać jakiś skrawek rzeczywistości. Do tego potrzeba jeszcze wyjścia w teren.

Chociaż w Sierpcu skupialiśmy się na poznawaniu praktyk uprawy przydomowych ogródków, ja za każdym razem wyruszając w teren, czułem się jak odkrywca nowego świata. Zamiast wykładów i suchych faktów, nagle znalazłem się w sercu prawdziwego życia. To wtedy w pełni zdałem sobie sprawę, jak ważne jest otwarte podejście do ludzi i ich historii. Zrozumiałem, że każdy człowiek ma coś wartościowego do opowiedzenia.

Ale to nie wszystko. Nasze wyjazdy były również fantastycznym doświadczeniem towarzyskim. Jako pełni energii i ciekawości studenci, spędzaliśmy razem czas, ucząc się i bawiąc jednocześnie. Wspólne posiłki, gry, spacer, wieczorne ogniska i długie rozmowy przy herbacie sprawiały, że zacieśniałiśmy nasze więzi.

Jestem wdzięczny za te doświadczenia. Były one jak iskra, która rozpałała we mnie pasję do badań terenowych, które w różnych zakątkach świata prowadzę zresztą do dzisiaj. Myślę, że bez fundamentu, który położony został w Sierpcu, nie byłoby to możliwe.

Tomasz (badania w roku 2015 i 2016)

Współpraca ze Skansenem to wspaniała rzecz. Mam wrażenie, że etnografia jest o ludziach i taką naukę można wynieść z pobytu w Sierpcu. O twoim zespole, z którym spędzasz masę czasu zbierając i opracowując dane, o badanych, którzy otrzymują przestrzeń na podzielenie się swoją historią i o Skansenie, który wspierając taką szaloną inicjatywę daje platformę do tworzenia rzeczy niezwykłych. Każdy wywiad, który mam na swoim koncie, jest wciąż żywy w mojej pamięci. Dziękuję za wspólne posiłki, za wsparcie, które otrzymałam i które mogłam zaoferować i za zaangażowanie, jakie każdy starał się z siebie wykrzesać, czy to wiatr w oczy, zmęczone nóżki czy ulewa pośrodku niczego. Dziękuję, że mogłam być częścią tej przygody!

Paulina (badania w latach 2021, 2022 i 2023)